

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 26 września 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona konsumentów – Podawanie cen produktów – Dyrektywa 98/6/WE – Artykuł 6a – Ogłoszenia o obniżce ceny – Warunki – Pojęcie „wcześniejszej ceny” – Obowiązek ustalenia obniżki ceny ogłoszonej na podstawie wcześniejszej ceny

W sprawie C-330/23

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Landgericht Düsseldorf (sąd krajowy w Düsseldorfie, Niemcy) postanowieniem z dnia 19 maja 2023 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 maja 2023 r., w postępowaniu:

Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV

przeciwko

Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG,

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: N. Piçarra (sprawozdawca), prezes izby, N. Jääskinen i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: L. Medina,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG – C. Fürsen oraz A. Starcke, Rechtsanwälte,
- w imieniu rządu czeskiego – S. Šindelková, M. Smolek oraz J. Vlácil, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu węgierskiego – M.Z. Fehér oraz K. Szíjjártó, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman oraz M.H.S. Gijzen, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

- w imieniu rządu polskiego – B. Majczyna, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu fińskiego – H. Leppo, w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu norweskiego – F. Bergsjø i P.A. Tønnessen, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – B.-R. Killmann, P. Ondrůšek oraz N. Ruiz García, w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 6a ust. 1 i 2 dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom (Dz.U. 1998, L 80, s. 27), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2161 z dnia 27 listopada 2019 r. (Dz.U. 2019, L 328, s. 7) (zwanej dalej „dyrektywą 98/6”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Verbraucherzentrale Baden-Württemberg eV (stowarzyszeniem konsumentów kraju związkowego Badenia-Wirtembergia) (zwanym dalej „stowarzyszeniem konsumentów”) a Aldi Süd Dienstleistungs SE & Co. OHG (zwaną dalej „Aldi”), spółką należącą do grupy Aldi Süd (zwanej dalej „grupą Aldi”) w przedmiocie informacji o obniżkach cen zawartych w ogłoszeniach reklamowych dotyczących sprzedaży środków spożywczych.

Ramy prawne

Dyrektywa 98/6

- 3 Motywy 1, 2, 6 i 12 dyrektywy 98/6 stanowią:
 - „(1) Przejrzyste funkcjonowanie rynku oraz prawidłowa informacja przyczyniają się do poprawy ochrony konsumenta oraz zdrowej konkurencji między przedsiębiorstwami i produktami.
 - (2) Konsumentom należy zapewnić wysoki poziom ochrony; Wspólnota powinna wnieść w ten poziom wkład, prowadząc szczególne działania wspierające i uzupełniające politykę prowadzoną przez państwa członkowskie dotyczącą dokładnego, przejrzystego i jednoznacznego informowania konsumentów o cenach oferowanych im produktów.

[...]

(6) Obowiązek podawania ceny sprzedaży oraz ceny jednostkowej przyczynia się znacząco do lepszego przekazywania informacji konsumentom, jako że najłatwiejszym i zarazem najlepszym sposobem jest umożliwienie konsumentom dokonania oceny i porównania cen produktów w sposób optymalny i tym samym dokonania świadomego wyboru na podstawie prostych porównań.

[...]

(12) Przepisy mające zastosowanie na poziomie Wspólnoty mogą zapewnić jednolitą i przejrzystą informację, z korzyścią dla wszystkich konsumentów rynku wewnętrznego [...]”.

4 Artykuł 1 tej dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Celem niniejszej dyrektywy jest ustalenie podawania ceny sprzedaży oraz ceny za jednostki miary produktów oferowanych konsumentom przez podmioty gospodarcze w celu lepszego przekazywania informacji konsumentom oraz ułatwienia porównywania cen”.

5 Zgodnie z art. 4 ust. 1 tej dyrektywy cena sprzedaży musi być jednoznaczna, łatwo dostrzegalna i czytelna.

6 Artykuł 6a ust. 1 i 2 tej dyrektywy stanowi:

„1. W każdym ogłoszeniu o obniżce ceny podaje się wcześniejszą cenę stosowaną przez podmiot gospodarczy przez określony okres przed zastosowaniem obniżki ceny.

2. Wcześniejsza cena oznacza najniższą cenę stosowaną przez podmiot gospodarczy w okresie, który nie może być krótszy niż 30 dni przed zastosowaniem obniżki ceny”.

7 Ten artykuł 6a został dodany do dyrektywy 98/6 dyrektywą 2019/2161, której motyw 1 stanowi:

„Artykuł 169 ust. 1 i art. 169 ust. 2 lit. a) [TFUE] stanowi, że Unia ma się przyczyniać do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez środki, które przyjmuje na podstawie art. 114 TFUE. Artykuł 38 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej [...] stanowi, że w politykach Unii zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów”.

Dyrektywa 2005/29/WE

8 Artykuł 3 dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. 2005, L 149, s. 22), zatytułowany „Zakres zastosowania”, w ust. 1 i 4 przewiduje:

„1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do nieuczciwych praktyk handlowych w rozumieniu art. 5, stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów przed zawarciem transakcji handlowej dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania oraz po jej zawarciu.

[...]

4. W przypadku kolizji pomiędzy przepisami niniejszej dyrektywy a innymi przepisami prawnymi Wspólnoty regulującymi szczególne aspekty nieuczciwych praktyk handlowych te ostatnie mają pierwszeństwo i stosuje się je do tych szczególnych aspektów”.

Wytyczne z 2021 r.

- 9 Punkt 2 zawiadomienia Komisji zatytułowanego „Wytyczne dotyczące wykładni i stosowania art. 6a dyrektywy [98/6]” (Dz.U. 2021, C 526, s. 130, zwanego dalej „wytycznymi z 2021 r.”) dotyczy „[p]odawania »wcześniejszej« ceny”. Podpunkt 2.1 tego punktu, zatytułowany „Zasady ogólne”, ma następujące brzmienie:

„[...]”

Z wyjątkiem towarów objętych opcjami regulacyjnymi, o których mowa w art. 6a ust. 3–5 [dyrektywy 98/6], państwa członkowskie nie mogą przewidzieć okresu krótszego niż 30 dni na ustalenie »wcześniejszej« ceny. Celem tego co najmniej 30-dniowego okresu odniesienia jest uniemożliwienie podmiotom gospodarczym żonglowania cenami i przedstawiania fałszywych obniżek cen, np. podnoszenia ceny na krótki okres, aby następnie ją obniżyć i przedstawić jako (znaczącą) obniżkę ceny, co wprowadza konsumentów w błąd. Wspomniany 30-dniowy okres na ustalenie »wcześniejszej« ceny odniesienia jest zatem gwarancją, iż cena odniesienia jest prawdziwa, a nie stanowi jedynie narzędzia marketingowego, które ma wywołać wrażenie atrakcyjności obniżki.

[...]”

W związku z tym obniżka ceny musi być przedstawiona z wykorzystaniem podanej »wcześniejszej« ceny jako ceny odniesienia, tj. każda podana obniżka procentowa musi być oparta na »wcześniejszej« cenie ustalonej zgodnie z art. 6a [...]”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 10 Aldi przygotowuje cotygodniowe broszury reklamowe zawierające oferty różnych oddziałów grupy Aldi Süd (zwanej dalej „grupą Aldi”). Broszury te są również dostępne w Internecie.
- 11 Broszura dotycząca tygodnia 17–22 października 2022 r. proponowała między innymi „super promocję” na „świeże produkty po obniżonych cenach”, w tym „banany bio luzem pochodzące ze zrównoważonego handlu” oraz „ananas Rainforest Alliance”. Cena każdego z tych dwóch produktów była wskazana obok ich fotograficznego przedstawienia, na tle białego prostokąta, w którym znajdowały się dwa różne oznaczenia cenowe, a mianowicie, pośrodku, oznaczenie cenowe podane większą czcionką (1,29 EUR za banany i 1,49 EUR za ananasy) oraz, w prawym dolnym rogu, kolejne oznaczenie cenowe, mniejszą czcionką i przekreślone (1,69 EUR za każdy z dwóch produktów). W przypadku bananów prostokąt w barwach flagi niemieckiej, częściowo nachodzący na prostokąt z ceną, wskazywał wartość procentową obniżki tej ceny. Podobny częściowo zakrywający prostokąt został użyty w ofercie dotyczącej ananasów, ze wskazaniem „okazja cenowa” („Preis-Highlight”). Pod każdym z białych prostokątów dotyczących ceny znajdował się następujący tekst: „Ostatnia cena sprzedaży. Najniższa cena w ciągu ostatnich 30 dni”, po której znajdowało się trzecie oznaczenie ceny (1,29 EUR za banany i 1,39 EUR za ananasy).

- 12 Konkretnie informacje dotyczące cen tych bananów i ananasów przedstawiały się odpowiednio w następujący sposób:

(banany)

(ananasy)

- 13 Z postanowienia odsyłającego wynika, że cena tych bananów podana do wiadomości w sklepach grupy Aldi wynosiła 1,69 EUR/kg nieprzerwanie od połowy września 2022 r., z wyjątkiem tygodnia 19–24 września, w którym zastosowano wobec nich cenę obniżoną 1,29 EUR/kg. Jeśli chodzi o ananasy, ich cena jednostkowa wynosiła od 1,39 EUR do 1,79 EUR w okresie pięciu tygodni poprzedzających ofertę zawartą w broszurze. Cena bezpośrednio poprzedzająca tę ofertę wynosiła 1,69 EUR.
- 14 Uznając, że taka reklama narusza interesy konsumentów i jest nieuczciwa, stowarzyszenie konsumentów wniosło do Landgericht Düsseldorf (sądu krajowego w Düsseldorfie, Niemcy), który jest sądem odsyłającym, powództwo o nakazanie spółce Aldi zaniechania, przez nią samą lub przez osoby trzecie, reklamowania konsumentom sprzedaży środków spożywczych nią samą ze wskazaniem procentowych obniżek cen, jeżeli obniżka nie jest ustalona na podstawie najniższej ceny stosowanej w sklepach grupy Aldi w ciągu 30 dni poprzedzających zastosowanie takiej obniżki. Skarga stowarzyszenia konsumentów ma również na celu nakazanie spółce Aldi powstrzymania się, przez nią samą lub przez osoby trzecie, od reklamowania obniżki ceny środka spożywczego jako „okazji cenowej” poprzez wskazanie ceny wyższej od ceny obowiązującej w sklepach grupy Aldi w ciągu ostatnich 30 dni.
- 15 Sąd odsyłający uważa, że rozstrzygnięcie zawisłego przed nim sporu zależy od wykładni art. 6a ust. 1 i 2 dyrektywy 98/6, i wskazuje, że nie podziela on stanowiska stowarzyszenia konsumentów, zgodnie z którym podstawą ustalenia obniżki ceny oferowanej konsumentowi powinna być „wcześniejsza cena” w rozumieniu tego art. 6a ust. 2. Sąd ten uważa, że takiej interpretacji, nawet jeśli wynika ona z wytycznych z 2021 r., nie można wywodzić z tej dyrektywy, która w istocie ogranicza się do ustalenia informacji, jakich należy dostarczyć konsumentom, i momentu, w jakim należy to uczynić, nie wyjaśniając jednak sposobu, w jaki należy te informacje przedstawić.
- 16 Sąd odsyłający zauważa, że w zakresie, w jakim dyrektywa 98/6 nie reguluje szczególnych aspektów przekazywania informacji, z wyjątkiem dziedziny objętej rzeczonym art. 6a, należałoby raczej ocenić, czy sporne informacje zostały dostarczone konsumentom zgodnie z właściwymi przepisami dyrektywy 2005/29. Przyznaje on jednak, że w niektórych przypadkach wskazanie wartości procentowej obniżki ceny, która nie odnosi się do „wcześniejszej ceny” w rozumieniu art. 6a ust. 2 dyrektywy 98/6, ma nieuczciwy charakter, a zatem jest sprzeczne z dyrektywą 2005/29. Podobnie może być, mutatis mutandis, w przypadku przekazów reklamowych promujących jakoby wysoce korzystny charakter obniżki ceny.

- 17 W tych okolicznościach Landgericht Düsseldorf (sąd krajowy w Düsseldorfie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1. Czy art. 6a ust. 1 i 2 dyrektywy 98/6 należy interpretować w ten sposób, że wartość procentowa podana w ogłoszeniu o obniżce ceny może odnosić się wyłącznie do wcześniejszej ceny w rozumieniu art. 6a ust. 2 dyrektywy 98/6?
 2. Czy art. 6a ust. 1 i 2 dyrektywy 98/6 należy interpretować w ten sposób, że hasła reklamowe mające na celu podkreślenie korzystnej ceny oferty (takie jak na przykład określenie ceny jako »okazji cenowej«) muszą, jeżeli są stosowane w ogłoszeniu o obniżce ceny, odnosić się do wcześniejszej ceny w rozumieniu art. 6a ust. 2 dyrektywy 98/6?».

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 18 Poprzez swoje dwa pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 6a ust. 1 i 2 dyrektywy 98/6 należy interpretować w ten sposób, że wymaga on, aby obniżka ceny produktu ogłaszana przez podmiot gospodarczy w formie albo wartości procentowej, albo zwrotu reklamowego mającego na celu podkreślenie korzystnego charakteru ogłoszonej ceny, została ustalona na podstawie „wcześniejszej ceny” w rozumieniu ust. 2 tego artykułu.
- 19 Zgodnie z brzmieniem art. 6a ust. 1 dyrektywy 98/6 „[w] każdym ogłoszeniu o obniżce ceny podaje się wcześniejszą cenę stosowaną przez podmiot gospodarczy przez określony okres przed zastosowaniem obniżki ceny”. Pojęcie „wcześniejszej ceny” jest zdefiniowane w ust. 2 tego artykułu jako „najniższ[a] cen[a] stosowan[a] przez podmiot gospodarczy w okresie, który nie może być krótszy niż 30 dni przed zastosowaniem obniżki ceny”.
- 20 W pierwszej kolejności – samo brzmienie art. 6a ust. 1 dyrektywy 98/6 nie pozwala na ustalenie, czy obniżka ceny widniejąca w ogłoszeniu powinna być obliczona na podstawie „wcześniejszej ceny” zdefiniowanej w ust. 2 tego artykułu. Niemniej jednak termin „obniżka” w języku potocznym odnosi się do zmniejszenia uprzednio zastosowanej ceny.
- 21 W drugiej kolejności – w celu ustalenia znaczenia i zakresu przepisu prawa Unii należy go interpretować z uwzględnieniem nie tylko brzmienia tego przepisu, lecz także zwłaszcza szczególnych celów, jakim służy ten przepis, oraz celów uregulowania, którego ów przepis stanowi część [zob. podobnie wyrok z dnia 22 czerwca 2021 r., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Skutki decyzji o wydaleniu), C-719/19, EU:C:2021:506, pkt 70].
- 22 Co się tyczy celów dyrektywy 98/6, zmierza ona, zgodnie z art. 1 tej dyrektywy w związku z jej motywem 6, do lepszego przekazywania informacji konsumentom i ułatwienia porównywania cen sprzedaży produktów oferowanych konsumentom przez przedsiębiorców, tak aby mogli oni dokonać świadomych wyborów. Motyw 1 tej dyrektywy podkreśla znaczenie przejrzystości funkcjonowania rynku oraz prawidłowej informacji dla ochrony konsumentów. W motywie 12 dyrektywy 98/6 uściślono, że ma ona na celu zapewnienie jednolitej i przejrzystej informacji, z korzyścią dla wszystkich konsumentów na rynku wewnętrznym. Co więcej, z art. 4 ust. 1 tej dyrektywy odczytywanego w świetle jej motywu 2 wynika, że cena sprzedaży produktów oferowanych konsumentom musi być jednoznaczna, łatwo dostrzegalna i czytelna, tak aby

wspomniana informacja była dokładna, przejrzysta i jednoznaczna [zob. podobnie wyrok z dnia 29 czerwca 2023 r., Verband Sozialer Wettbewerb (Opakowania z doliczoną kaucją zwrotną), C-543/21, EU:C:2023:527, pkt 25].

- 23 Ponadto motyw 1 dyrektywy 2019/2161, która wprowadziła art. 6a do dyrektywy 98/6, wyraźnie odsyła do art. 38 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. To ostatnie postanowienie, podobnie jak art. 169 TFUE, ma na celu zapewnienie w politykach Unii wysokiego poziomu ochrony konsumentów (zob. podobnie wyrok z dnia 23 marca 2021 r., Airhelp, C-28/20, EU:C:2021:226, pkt 49). Ten sam cel został wskazany w motywie 2 dyrektywy 98/6.
- 24 Tymczasem interpretowanie art. 6a ust. 1 dyrektywy 98/6 w ten sposób, że w ogłoszeniu o obniżce ceny wystarczyłoby podać „wcześniejszą cenę” w rozumieniu ust. 2 tego artykułu, przy czym cena ta nie stanowiłaby rzeczywistej podstawy obliczenia takiej obniżki, mogłaby – jak wskazały w szczególności rządy węgierski, niderlandzki i norweski w uwagach na piśmie – zagrozić realizacji tych celów, a w szczególności celowi polegającemu na lepszym przekazywaniu informacji konsumentom, który wymaga, aby informacje o cenach i metodach obliczania zapowiadzianej obniżki były pozbawione wszelkiej dwuznaczności.
- 25 Ponadto, co się tyczy konkretnych celów realizowanych przez art. 6a dyrektywy 98/6, ma on na celu, jak wskazują wytyczne z 2021 r. i jak podniosły rządy czeski i polski oraz Komisja w uwagach na piśmie, zapobieżenie wprowadzeniu konsumenta w błąd przez przedsiębiorców poprzez podniesienie zastosowanej ceny przed ogłoszeniem obniżki ceny i przedstawianie w ten sposób fałszywych obniżek cen.
- 26 Zatem interpretowanie art. 6a ust. 1 dyrektywy 98/6 w ten sposób, że w ogłoszeniu o obniżkach cen wystarczyłoby podać „wcześniejszą cenę” w rozumieniu ust. 2 tego artykułu jako zwykłą informację, przy czym taka obniżka nie byłaby rzeczywiście ustalana na podstawie tej ceny, umożliwiłaby przedsiębiorcom, wbrew temu szczególnemu celowi, wprowadzenie konsumentów w błąd poprzez ogłoszenia o obniżkach cen, które nie są prawdziwe, co jest sprzeczne z samym celem tego art. 6a.
- 27 Z powyższego wynika, że aby przestrzegać zarówno szczególnego celu art. 6a dyrektywy 98/6, jak i celów, jakim ogólnie służy ta dyrektywa, jej art. 6a ust. 1 i 2 należy interpretować w ten sposób, że w ogłoszeniu dotyczącym obniżki ceny sprzedaży produktu obniżkę tę należy ustalić poprzez odniesienie do „wcześniejszej ceny” tego produktu w rozumieniu ust. 2 tego artykułu. Wynika z tego, że cena sprzedaży produktu przedstawiana w ogłoszeniu jako cena obniżona w rzeczywistości nie może być taka sama jak ta „wcześniejsza cena” czy wręcz wyższa od niej.
- 28 W trzeciej kolejności – ponieważ art. 6a dyrektywy 98/6 reguluje konkretnie aspekty związane ze wskazaniem w ogłoszeniu o obniżce ceny wcześniejszej ceny i z jej definicją, to to w świetle tego przepisu, interpretowanego w pkt 24 i 27 niniejszego wyroku, należy oceniać praktykę handlową w relacjach między przedsiębiorcami a konsumentami polegającą na podaniu obniżki ceny danego produktu, która nie jest ustalana na podstawie „wcześniejszej ceny” danego produktu w rozumieniu tego art. 6a ust. 2, a nie w świetle przepisów dyrektywy 2005/29, jak wynika z art. 3 ust. 1 i 4 tej ostatniej dyrektywy (zob. podobnie wyrok z dnia 7 lipca 2016 r., Citroën Commerce, C-476/14, EU:C:2016:527, pkt 42–45).

- 29 W świetle powyższych rozważań na zadane pytania powinno się odpowiedzieć, że art. 6a ust. 1 i 2 dyrektywy 98/6 należy interpretować w ten sposób, że wymaga on, aby obniżka ceny produktu ogłaszana przez podmiot gospodarczy w formie albo wartości procentowej, albo zwrotu reklamowego mającego na celu podkreślenie korzystnego charakteru ogłoszonej ceny, została ustalona na podstawie „wcześniejszej ceny” w rozumieniu ust. 2 tego artykułu.

W przedmiocie kosztów

- 30 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 6a ust. 1 i 2 dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2161 z dnia 27 listopada 2019 r.,

należy interpretować w ten sposób, że:

wymaga on, aby obniżka ceny produktu ogłaszana przez podmiot gospodarczy w formie albo wartości procentowej, albo zwrotu reklamowego mającego na celu podkreślenie korzystnego charakteru ogłoszonej ceny, została ustalona na podstawie „wcześniejszej ceny” w rozumieniu ust. 2 tego artykułu.

Podpisy